

Sendvario seniūnijos viešųjų paslaugų centro projektas

SENDVARIO KIEMAS

TURINYS

PROJEKTO IDĖJA	4
Architektūrinė idėja	4
ARCHITEKTŪRINIŲ SPRENDINIŲ APRAŠYMAS	6
Apdaila, medžiagiškumas	6
Mažoji architektūra	8
Meninė instaliacija	8
Apšvietimas	10
Konstrukcijos	10
SPRENDINIŲ PAGAL VERTINIMO KRITERIJUS APRAŠYMAS	11
Urbanistinis integralumas	11
Santykis su paveldėtomis vertybėmis	12
Aplinka visiems	12
Architektūrinė idėja	14
Racionalumas	14
Funkcionalumas	16
Atitiktis darnaus vystymosi principams	18
Inovatyvumas	19
TECHNINIŲ RODIKLIŲ LENTELE	20

PROJEKTO IDĖJA

Architektūrinė idėja: „Sendvario kiemo bendruomenė“

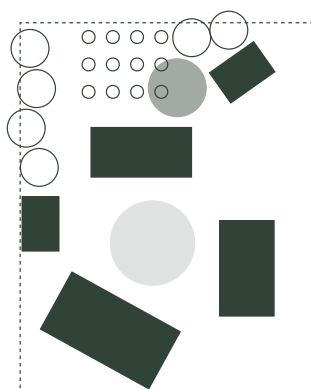
Projektuojamas pastatas yra Klaipėdos rajone, Mažosios Lietuvos teritorijoje, todėl bendruomenės centro erdvinė kompozicija įkvėpta šio regiono tradicinės sodybos struktūros. Istorškai sodybą formavo keli atskiri, tačiau tarpusavyje susiję pastatai, telkiami aplink kiemą, bendrą kasdienio gyvenimo ir bendruomenės erdvę. Šis principas interpretuojamas šiuolaikiškai: pastatas skaidomas į mažesnius tūrius, o tarp jų kuriamos jaukios, žmogaus mastelio erdvės. Tokiu būdu kuriama architektūra, artima vietos identitetui, kraštovaizdžiui ir bendruomeniškumo tradicijai.

Tradicinis sodybos ūkinis kiemas čia interpretuojamas kaip kompaktiškas bendruomenės centro atriumas, vidinis vestibulis, kuriame vyksta kasdieniai „ūkiniai“ reikalai. Čia susikerta žmonių srautai, pasiskirstantys į skirtingas pastato dalis, įvyksta spontaniški susitikimai. Vieni skuba į suplanuotą užsiėmimą ar terapiją, kiti, turėdami laisvą minutę, stabteli prisėsti ar trumpam palaukti. Pagrindinis, „gerasis“, kiemas tampa vientisa centrine erdve, apgaubiančia pastatų kompleksą. Tai atvira bendruomenės erdvė susitikimams, veikloms ir kasdieniam buvimui. Didžiausias aktyvumas telkiasi pietinėje kiemo dalyje, priešais pagrindinį pastato fasadą.

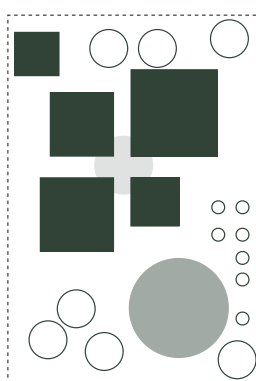
Architektūros forma interpretuoja tradicinius sodybų keturšlaičius namus. Naudojamas nedidelis mastelis ir vientisa architektūrinė išraiška – savybės, būdingos istorinei regiono sodybų architektūrai.

Bendruomenės ir viešųjų paslaugų centras susideda iš skirtingų departamentų, kuriems formuojami atskiri tūriai. Tokiu būdu atskiriami pagrindiniai srautai ir užtikrinamas konfidencialumas ten, kur jis būtinas. Tuo pačiu tarp tūrių kuriamos bendros susitikimų erdvės, skatinančios bendruomeniškumą. Į kiekvieną departamentą galima patekti ne tik per pagrindinį vestibulį, bet ir tiesiai iš lauko. Pastatų išdėstymas formuoja mažesnius lauko kiemelius: tūriai saugo kiemą nuo vėjo, kuria jaukumo ir saugumo pojūtį.

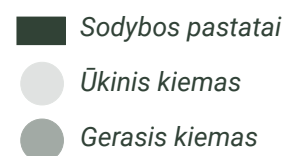
Funkcinė struktūra išlaiko privatumo hierarchiją, viešesnės erdvės orientuotos į bendrą kiemą / aikštę, privačios, skirtos pacientams į ramesnes puses. Toks planavimas leidžia suderinti bendruomeniškumą ir privatumą.

Tradicinė kupetinio/
vienkieminio kaimo
sodyba

Sodybos užstatymo
interpretacija

SENDVARIO KIEMAS

Architektūrinių formų įkvėpimas iš tradicijos.
Natūralios fasado medžiagos ir tipiniai keturšlaičiai stogai,
kuria naują bendruomenės ir sveikatingumo centrą.

ARCHITEKTŪRINIŲ SPRENDINIŲ APRAŠYMAS

Apdaila, medžiagiškumas

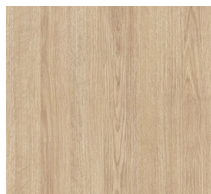
Architektūrinė išraiška remiasi paprastumu ir proporcija. Naudojamos vietinės, natūralios medžiagos: medis, molis, akmuo.

Pastatų išorės fasadams pasirinktas vietinei tradicinei architektūrai būdingas medis. Jis dominuoja fasadų plokštumose. Medis derinamas su didelio gabarito stiklo plokštumomis. Patalpoms, kurioms reikalinga saulės kontrolė, ant langų plokštumų iš išorės montuojamos lamelės. Stogai metalo plokščių, apdaila profiliuota.

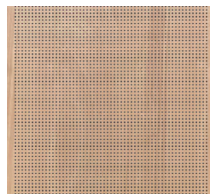
Žalsva fasadų spalva pasirinkta remiantis išstudijavus Mažajai Lietuvai būdingus tradicinių sodybų kolorito pavyzdžius. Mažosios Lietuvos teritorijoje esantys namai, ypač žvejų sodybose, buvo puošti drožiniais ir raižiniais, o mediniai fasadai dažomi spalva. Puošybos būdas ir intensyvumas atspindėdavo namo šeiminingo išprusimą, pasaulėžiūrą ir socialinę padėtį. Ši žalsva spalva yra viena iš būdingų spalvų šio krašto architektūrai. Dažo pigmentas dengia, bet neužmaskuoja medžio paviršiaus, todėl išlieka matoma natūrali medžio tekstūra. Lauko dangos pasirinkta klinkerio plyta, kuri išdegta iš molio. Ši medžiaga taip pat aptinkama vietinėje tradicinėje statyboje.

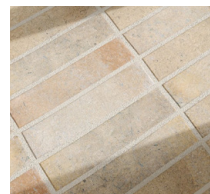
Akustinės medžio vilnos
lubų plokštės

Natūralaus ąžuolo apdaila

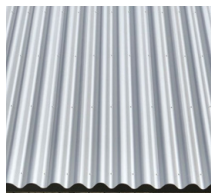
Medžio akustinės plokštės

Keramikos plytų grindinys

Poliruotas betonas

Metalų plokščių stogas

Žaliai dažytas medis su
tekstūra

Žalio metalo detalės

Vidaus erdvėse naudojamos šiltos, natūralios medžiagos ir tonai kaip medis, keramika, betonas, kuriančios jaukią ir ramią aplinką.

Interjere siūloma integruoti akustines medžiagas ir naudoti ramias, natūralių pastelinių tonų spalvas, parenkamas pagal patalpos funkciją ir paskirtį.

Koridorių erdvės skaidomos minkštomis sėdėjimo nišomis, langais į lauką, balkonėliais su žaluma ir dviejų aukštų erdvėmis. Taip pereinamosios zonos tampa ne tik judėjimo, bet ir trumpam sustoti, pabūti ar susitikti skirtomis vietomis.

Užsiėmimų ir kitose aktyvios veiklos erdvėse numatomos užuolaidos, kurios suminkština patalpų atmosferą ir leidžia kurti jaukesnius, prieblandos scenarijus.

Konsultaciniuose kabinetuose kuriama jauki, namų šilumą primenanti aplinka, vengiama institucinio šaltumo.

Visame komplekse naudojama bendra interjero linija, bet kiekvienas departamentas turi savo individualizuotą išraišką, veidą.

SENDVARIO KIEMAS

Mažoji architektūra

Mažoji architektūra kieme kuriama kaip vientisos architektūrinės išraiškos dalis. Naudojamos minimalios ir natūralios medžiagos kaip keramika, metalas ir medis. Metaliniai ir mediniai elementai, tokie kaip žaidimų ir sporto įrenginiai, turėklai ar dviračių stovai, suvienodinami spalviškai. Jiems parenkamas fasado žalios spalvos pagilintas tonas, padedantis išlaikyti bendrą aplinkos charakterį.

Suoliukai, tankiau išdėstyti palei žaliąsias erdves, projektuojami iš keramikos plytų, tęsiant grindinio medžiagiškumą. Sėdimoji dalis paminkštinama medžio lentelėmis, suteikiančiomis daugiau komforto ir šilumos.

Šie elementai formuoja kasdienio susitikimo taškus ir sustiprina kiemo, kaip bendruomenės centro, vaidmenį. Mažoji architektūra nėra dekoratyvi, ji funkcionali ir sociali. Ji kviečia sustoti, kalbėtis, dalintis veiklomis.

Numatomas vandens elementas grindinyje. Universalus plonas vandens sluoksnis grindinyje, veikia kaip meno elementas ir karštomis vasaros dienos atgaiva nuo perkaitimo. Jo erdvė universali - nudrenavus vandenį šia zoną galima naudoti įvairiems renginiams, žiemos čiuožyklai ir pan.

Kaip ir pastatas, dauguma mažosios architektūros elementų numatomi lankstūs ir pritaikomi pokyčiams. Juos galima lengvai papildyti, perstatyti ar pritaikyti skirtingiems metų laikams. Mažoji architektūra atliepia skirtingas socialines grupes - vaikus, jaunimą, suaugusiuosius ir senjorus. Todėl kuriamos įvairių tipų erdvės skirtingoms veikloms ir buvimo formoms.

Meninė instaliacija

Siūloma šviesos ir vandens instaliacija kuria efemerišką, nuolat kintantį reiškinį, vaivorykštę, atsirandančią rūko debesyje po lietaus. Speciali vandens purškimo sistema formuoja lengvą miglos „kamuolį“, kuris tampa erdve šviesai ir spalvai atsiskleisti. Nukreipus šviesą iš prožektorių ant stovo, rūko dalelėse lūžta šviesa ir susiformuoja subtili, gyva vaivorykštė. Instaliacija kviečia lankytojus patirti trumpalaikį gamtos fenomeną architektūrinėje aplinkoje, tarsi akimirką po lietaus, kai ore dar tvyro drėgmė, o saulė sukuria spalvų lanką. Tai poetiškas, lengvas ir bendruomenę telkiantis objektas, kuris keičiasi priklausomai nuo šviesos, oro ir žmonių judėjimo aplink jį.

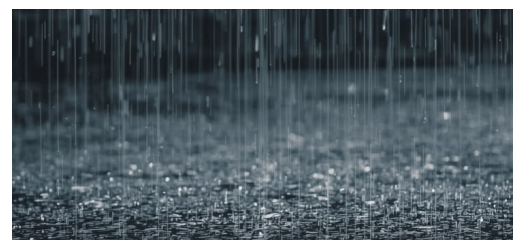
Instaliacija „Po Lietaus“ tampa ne tik vizualiniu akcentu, bet ir patirtine erdve, vieta sustoti, stebėti ir trumpam pajusti ypatingą gamtos ir šviesos sąveiką.

Rūkas
8

Šviesa ir spalva

Lietus

Meninės instaliacijos vizija
"Po Lietaus"

Apšvietimas

Visuose pastatuose projektuojami dideli langai, kurie suteikia natūralią reikalingą apšvietą. Pastato dalyse, kur bus reikalingas didesnis privatumas projektuojamos lauko lamelės, kurios kontroliuoja saulę ir suteikia privatumo.

Pastatuose koridoriai orientuoti į pastato vidų, todėl natūraliai gauna mažiau dienos šviesos. Siekiant ją įleisti į šias erdves, koridoriuose projektuojami stoglangiai, leidžiantys dienos šviesai patekti iš viršaus.

Lauko dirbtinis apšvietimas:

- Vidinių erdvių tarp pastato dalių apšvietimas
Šilta (2700–3000K), žemo intensyvumo šviesa. Žemi takų šviestuvai, kad būtų išlaikytas žmogaus mastelis. Pakabinamos girliandos ar subtilūs šviestuvai virš bendros zonos – pabrėžiant susitikimo vietą. Švelnus sienų „nuplovimas“ (wall-wash), išryškinantis medžio tekstūrą.
- Pusiau viešos erdvės (terasos, pavėsinės)
Kryptinis, bet minkštas apšvietimas iš po stogo karnizo. Integruotos šviesos medinėse konstrukcijose (pergolėse, suoluose). Galimybė reguliuoti intensyvumą – nuo kasdienio iki šventinio režimo.
- Ribų ir perėjimų apšvietimas
Žemi, subtilūs šviestuvai palei takus ir tvoras. Akcentinis apšvietimas simboliniams elementams (medžiams, mažosios architektūros objektams). Šviesa turi būti artima žmogui, ne dominuojanti. Bendras principas – mažiau kontrasto, daugiau atmosferos. Tamsa paliekama kaip vertė, o ne problema.

Vidaus dirbtinis apšvietimas:

- Bendroji erdvė
Centrinis šiltos šviesos šviestuvas centre (bendruomeniškumo simbolis). Papildomi sieniniai arba grindiniai šviestuvai jaukumui kurti.
Galimybė sluoksniuoti šviesą: pagrindinė + akcentinė + nuotaikos.
- Koridoriai
Minkšta, difuzinė šviesa, pabrėžianti perėjimą iš lauko į vidų.
Integruoti šviestuvai medinėse konstrukcijose ar lubose.
- Kabinetai
Natūralios dienos šviesos išnaudojimas (orientacija į saulę).
Vakare – švelni, neakinanti, lokalizuota šviesa.

Konstrukcijos

Šiame projekte medinės konstrukcijos (CLT) pasirenkamos ne tik dėl estetikos ar tradicijos tęstinumo, bet ir dėl tvarumo, konstrukcinio efektyvumo bei galimybės kurti žmogaus mastelio architektūrą. Mediena natūraliai siejasi su tradicinės sodybos statybos principais, tačiau šiandien ji pasitelkiama naudojant pažangias technologijas, leidžiančias užtikrinti aukštą kokybę, ilgaamžiškumą ir konstrukcinį tikslumą.

Šiuolaikinė mediena pasižymi dideliu stiprio ir svorio santykiu. Lengvesnės konstrukcijos leidžia optimizuoti pamatus, pagreitinti statybą ir sumažinti transportavimo sąnaudas. Medinės konstrukcijos dažnai gaminamos gamyloje. Tai užtikrina aukštą tikslumą, mažesnę atliekų kiekį ir greitesnį montavimą objekte. Statybos procesas tampa švaresnis ir efektyvesnis.

Mediena natūraliai reguliuoja drėgmę, kuria šiltesnę taktilinę ir vizualinę pojūtį, stiprina ryšį su gamta. Tai ypač svarbu bendruomeninėje, medicininėje architektūroje.

CLT (kryžmai sluoksniuota mediena)

Masinės medienos plokštės, sudarytos iš kryžmai klijuotų sluoksnių. Naudojamos sienoms, perdangoms ir stogams. Užtikrina standumą, atsparumą deformacijoms ir leidžia kurti didesnius tarpatramius.

Pamatai - g/b monolitiniai;

Pastatų laikančios konstrukcijos - klijuotos medienos kolonos (CLT);

Laiptinės ir lifto sienos - g/b monolitinės;

Perdanga - klijuotos medienos sijos (CLT) su paklotu ;

Stogai - medžio (CLT) ir metalo konstrukcijos.

SPRENDINIŲ PAGAL VERTINIMO KRITERIJUS APRAŠYMAS

Urbanistinis integralumas

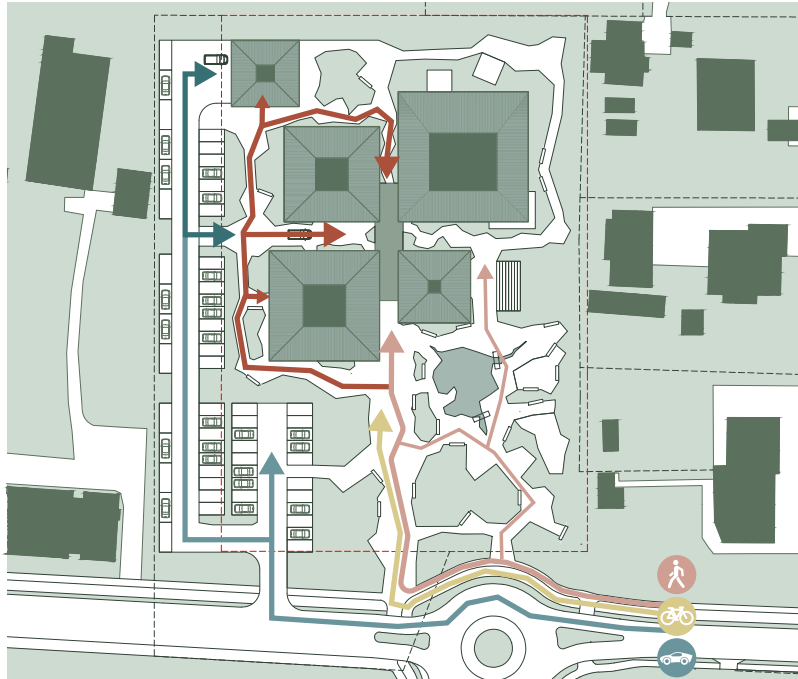
Projektuojamas visuomeninis centras yra apsuptas sodybinio užstatymo. Siūlomas pastatas urbanistiškai integraliai įsilieja į tokį audinį, nes didesnės apimties tūris skaidomas į kelis atskirus, pagal funkcijas sugrupuotus tūrius. Taip išlaikomas žmogiškas mastelis ir kuriamos jaukios, intymesniais kiemais papildytos erdvės. Pastatų kompleksas formuojamas ne tik kaip architektūrinė visuma, bet ir kaip socialiai integruojantis bei bendruomenę telkiantis centras. Projektu siekiama sukurti daug žalių, visiems prieinamų erdvių ir įvairių veiklos scenarijų.

Urbanistiniu lygmeniu kuriami nuoseklūs perėjimai iš viešos gatvės erdvės į tarpinį pusiau viešą kiemą, o iš jo patenkama į privatesnes pastato perimetro erdves. Viešos ir pusiau viešos funkcijos orientuojamos taip, kad skatintų judėjimą ir susitikimus, o privatumas užtikrinamas be fizinės izoliacijos. Vietinės medžiagos ir santūri architektūrinė kalba padeda kurti ryšį su kontekstu ir išvengti kontrasto su aplinka.

Pastatų aukštingumas ir mastelis parenkami artimi aplink vyraujančiam užstatymui, taip išlaikant darnų santykį su esamu urbanistiniu audiniu.

Susisiekimas

Pėsčiųjų, dviračių ir automobilių srautai atskiriami. Priekinėje sklypo dalyje organizuojamas viešas pėsčiųjų patekimas į centrą per žaliąją zoną. Iš ten toliau paskirstomas darbuotojų srautas į pastato darbinę pusę, vakarus.

 Susisiekimo ir eismo reguliavimo schema

Automobilių patekimas ir parkavimas organizuojamas vakarinėje sklypo pusėje, atokiau nuo pagrindinių centro veiklų, bet patogiu atstumu nuo įėjimų. Seniūnijos darbuotojai automobiliu patenka į garažą ir stoginę iš vakarinės sklypo pusės. Dviračių parkavimas numatytas žalioje sklypo zonoje, netoli nuo pagrindinio įėjimo. Dviratininkai kieme dviratį vedasi šalia savęs.

Santykis su paveldėtomis vertybėmis

Analizuojamoje teritorijoje būdingas sodybinis užstatymas, mažaaukštė architektūra, jaukus miestelio gyvenimo mastelis, glaudus ryšys su kaimynu ir nusistovėjusi vietos kultūra.

Šios vertybės suvokiamos kaip kultūrinė atmintis ir teritorijos tapatybės pagrindas. Grįžtant prie tradicinės sodybos principų perimama mastelio samprata. Kuriami žemi, horizontalaus silueto tūriai ir išskaidyta kompozicija vietoje vieno dominuojančio objekto. Taip išvengiama institucinio monumentalumo ir išlaikomas artimumas žmogui. Pastato orientacija, langų ritmas ir santykis su gatve bei kiemu taip pat atliepia tradicinę praktiką, kur šviesa, klimatas ir privatumo laipsnis buvo apgalvoti kaip kasdienio gyvenimo dalis.

Svarbus ir medžiagiškumo aspektas. Vietinių ir natūralių medžiagų naudojimas, tokių kaip medis, molis ir metalas, kuria vizualinį ryšį su regiono architektūra ir kartu palaiko tvarumo principus.

Santykis su paveldėtomis vertybėmis reiškia ir pagarbą kraštovaizdžiui. Pastatas nekonkuruoja su aplinka, bet ją papildo. Išsaugomi želdiniai, formuojamos minkštos ribos, leidžiančios kiemui išlikti žaliai ir gyvam. Tokiu būdu kuriama architektūra tampa gyva tradicijos tąsa. Ji yra šiuolaikinė ir funkcionali, tačiau giliai įsišaknijusi vietos kultūroje ir bendruomeninėje atmintyje.

Aplinka visiems

Pastatas ir jo aplinka projektuojami vadovaujantis universalaus dizaino principais, siekiant užtikrinti orų, savarankišką ir saugų naudojimąsi erdve visiems. Ji pritaikoma žmonėms su judėjimo, regos, klausos ar kognityviniais sutrikimais, senjorams, vaikams, laikinai susižeidusiems ar sergantiems asmenims.

Patekimas į teritoriją organizuojamas be aukščio barjerų. Visi pagrindiniai įėjimai projektuojami viename lygyje su takais arba su labai nedideliais nuolydžiais. Takai yra pakankamo pločio, su tvirta ir neslidžia danga, pritaikyta judėjimui vežimėliais ar su vaikštynėmis. Parkavimo vietos žmonėms su negalia numatomos arčiausiai įėjimo, su aiškiai pažymėta ir saugia prieiga. Greitosios pagalbos privažiavimas organizuojamas atskirai, kad pacientų srautas nesikirstų su bendruomenine kiemo veikla.

Viduje užtikrinamas aiškus ir intuityvus judėjimas. Formuojamos tiesios ir gerai apžvelgiamos trajektorijos, sumažinamas posūkių ir aklų kampų skaičius, naudojamas kontrastingas grindų ir sienų atskyrimas. Durų plotis pritaikytas judėjimui su vežimėliu, slenksčiai eliminuojami. Registratūra ir laukimo zonos projektuojamos taip, kad būtų patogiai pasiekiamos ir išsėdimos padėties. Numatomos erdvios sanitarinės patalpos su turėklais, pakankama apsisukimo zona ir aiškia įrangos ergonomika.

Regos negalią turintiems žmonėms svarbūs taktiliniai paviršiai, krypties vedimo elementai, kontrastingas ženklavimas ir pakankamas, bet neakinantis apšvietimas. Klausos sutrikimų turintiems asmenims gali būti integruojamos kilpinės sistemos registratūroje ar daugiafunkcėje salėje, o vizualinė informacija dubliuojama tekstu ir piktogramomis. Žmonėms su kognityviniais sutrikimais ar vyresnio amžiaus lankytojams padeda aiški erdvių struktūra. Tai suprantama zonų hierarchija, spalvinis kodavimas ir galimybė orientuotis pagal kiemo erdves.

Kiemas taip pat pritaikomas skirtingiems poreikiams. Numatyti lygūs takai be staigių aukščio skirtumų, patogūs suolai, pavėsis ir apsauga nuo vėjo. Kuriamos ramesnės zonos žmonėms, kuriems reikalinga mažesnė sensorinė apkrova, taip pat vietos trumpam sustoti ar atsisėsti pakeliui į kabinetus. Želdiniai parenkami nealergizuojantys, vengiant pavojingų ar dygliuotų augalų.

Svarbus ir psichologinis prieinamumas. Pastatas neturi atrodyti grėsmingas ar pernelyg institucinis. Žemas mastelis, natūrali šviesa ir vizualinis ryšys su žalia kiemo erdve mažina stresą, ypač pacientams ir jų artimiesiems. Medicinos funkcija integruojama į bendruomeninę struktūrą taip, kad žmogus jaustųsi atėjęs į pažįstamą ir saugią aplinką.

Taip kuriama ne tik fiziškai, bet ir socialiai prieinama erdvė. Tai aplinka, kuri gerbia skirtingus žmonių poreikius ir gyvenimo situacijas bei leidžia visiems bendruomenės nariams dalyvauti lygiomis teisėmis.

Architektūrinė idėja

Architektūrinė pastato idėja remiasi sodybos, kaip bendruomenės branduolio principu, kelių tarpusavyje susijusių pastatų grupe, formuojančia viešą kiemą. Ši kompozicija perima tradicinę kiemo logiką ir ją perkelia į šiuolaikinę visuomeninę funkciją. Kiemas tampa pagrindine urbanistine ir socialine ašimi, vieta, kur susikerta medicinos paslaugos, kasdieniai susitikimai ir bendruomenės veiklos. Konceptijos pavadinimas - **Sendvario kiemas**.

Pastatas suvokiamas ne kaip objektas, o kaip žmogaus mastelio struktūra. Tūriai išskaidomi, kad būtų artimi individualaus namo tipologijai, taip išvengiama institucinio įvaizdžio ir kuriama pažįstama, jauki aplinka. Medicinos ir bendruomenės funkcijos atskiriamos, tačiau sujungiamos per bendrą kiemą.

Erdvinė hierarchija kuriama nuo atviros prie uždaresnės: nuo gyvenvietės takų į kiemą, iš kiemo į pastato vidų, iš bendrų zonų į ramesnes, intymesnes patalpas. Toks perėjimų nuoseklumas mažina stresą, leidžia orientuotis intuityviai ir kuria saugumo jausmą. Pastato architektūrinė kalba santūri, paremta natūraliomis medžiagomis ir šviesos bei šešėlio žaismu.

Svarbi idėjos dalis „institucija be institucinio veido“. Siekiama, kad pastatas būtų bendruomenės dalis, o ne atskiras administracinis objektas. Todėl pasirenkamas žemas aukštingumas, šlaitiniai ir subtilūs stogai, aiškūs jėjimai su prieangiais ar stogeliais, viešų funkcijų langai orientuojami į pagrindinį kiemą. Architektūra „žiūri“ į žmones ir kviečia užėiti. Šis momentas ypač ryškus bibliotekoje. Seniūnijos salė taip pat atvira su numatyta privatumo galimybe interjere panaudojant užuolaidas.

Tvarumas taip pat integruojamas į pačią idėją ne kaip technologinis priedas, o kaip dizaino dalis. Natūrali šviesa, vėdinimas, lietaus vandens surinkimas kieme, vietiniai želdiniai kuria gyvą, kintančią aplinką. Pastatas numatomas kaip galintis augti ar būti papildomas etapais, išlaikant bendrą struktūrinį principą.

Galutinė architektūrinė idėja yra sukurti vietą, kuri veiktų net ir be formalių renginių ar oficialių funkcijų. Tai erdvė, kurioje žmonės natūraliai susitinka, laukia, kalbasi, dalijasi kasdienybe. Pastatas tampa ne tik paslaugų teikimo vieta, bet ir socialiniais klėjais, šiuolaikine sodybos interpretacija, kur kiemas vėl tampa bendruomenės širdimi.

Racionalumas

Pastato racionalumas grindžiamas aiškia erdvine struktūra, funkciniu nuoseklumu ir ekonomišku sprendinių parinkimu. Projektas remiasi paprasta, lengvai suvokiama planine schema. Atskiri, bet tarpusavyje susieti tūriai leidžia aiškiai atskirti medicinos ir bendruomenės funkcijas, kartu išlaikant bendrą centrą - kiemą. Tokia struktūra mažina klaidžiojimą, supaprastina orientaciją ir leidžia efektyviai valdyti žmonių srautus.

Planinė logika paremta trumpomis, tiesiomis komunikacijomis ir minimaliais nereikalingais plotais. Koridoriai nėra pertekliniai, jie tampa dalimi bendros erdvės arba turi natūralų apšvietimą ir vizualinį ryšį su kiemu. Patalpos grupuojamos pagal triukšmo, privatumo ir

inžinerinių poreikių lygį, taip optimizuojant tiek kasdienį naudojimą, tiek pastato eksploataciją. Konstrukciniai sprendimai paprasti ir moduliniai. Aiškus konstrukcinis tinklas leidžia racionaliai naudoti medžiagas, sumažinti statybos kaštus ir sudaryti galimybę etapinei plėtrai. Pastatas gali būti įgyvendinamas dalimis neprarandant architektūrinės idėjos vientisumo. Toks principas svarbus augančiai ar kintančiai bendruomenei.

Racionalumas atsispindi ir energetinėje strategijoje. Kompaktiški tūriai, optimali orientacija pagal saulę, natūralios šviesos išnaudojimas ir pasyvaus šėšėliavimo priemonės mažina energijos poreikį. Paprastos, ilgaamžės medžiagos ir lengvai prižiūrimos konstrukcijos užtikrina mažesnes eksploatacines išlaidas bei ilgesnį gyvavimo ciklą.

Svarbus ir socialinis racionalumas, pastatas projektuojamas taip, kad veiktų ne tik kaip medicinos įstaiga, bet ir kaip kasdienio gyvenimo dalis. Universalios, transformuojamos erdvės

leidžia patalpas naudoti skirtingoms veikloms be papildomų investicijų. Tokiu būdu kiekvienas kvadratinis metras turi daugiau nei vieną paskirtį.

Pastato racionalumas nėra vien ekonominis ar techninis. Tai aiškios struktūros, funkcionalumo, ilgaamžiškumo ir adaptabilumo derinys, leidžiantis sukurti efektyvią, lengvai suprantamą ir ilgalaikėje perspektyvoje tvarią architektūrą.

Funkcionalumas

Pastato funkcionalumas formuojamas atsižvelgiant į aiškiai apibrėžtą programą, medicinos paslaugų ir bendruomeninių veiklų derinį. Pagrindinis principas - skirtingo pobūdžio funkcijos veikia savarankiškai, tačiau susijungia per bendrą vestibulo /atriumo centrą.

Tokia organizacija leidžia išvengti srautų konfliktų ir kartu stiprina socialinę integraciją.

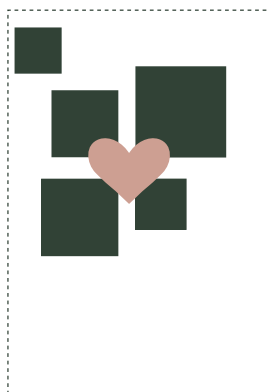
Atriume numatyti laiptai, liftai. Pastato atriumas yra visų pastato dalių jungiamoji erdvė, iš kurios patenkama į visus projektuojamus tūrius (papildomai numatomi ir kiti tiesioginiai antriniai patekimo taškai atitinkamai pagal funkcijas ir poreikį). Ši erdvė taip pat gali veikti ir kaip bendruomenės susitikimų, renginių vieta.

Viešųjų paslaugų centras susideda iš skirtingų departamentų, kuriems formuojami atskiri namai / tūriai. Tokiu būdu atskiriami pagrindiniai srautai ir užtikrinamas konfidencialumas ten, kur jis būtinas. Pastatų kompleksas sudarytas iš 5 atskirų tūrių.

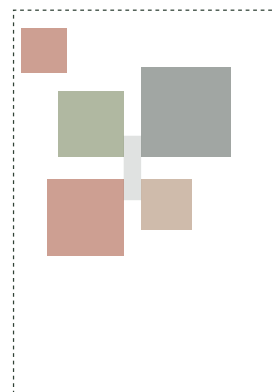
Seniūnija ir biblioteka projektuojamos kaip pagrindinis, iš prieigos aiškiai matomas pastato tūris. Aktyvi ir atvira veikla čia tampa viešosios erdvės dalimi. Biblioteka gali atsiverti į lauką, numatomos lauko skaitymo ir buvimo zonos.

Visuomenės sveikatos biuras (VSB) taip pat įkurdinamas priekinėje sklypo dalyje. Tuo tarpu pirminės sveikatos priežiūros centro (PSPC) ir socialinių paslaugų centro (SPC) tūriai planuojami kiek atokiau, ramesnėje pastato dalyje, užtikrinant daugiau privatumo ir konfidencialumo.

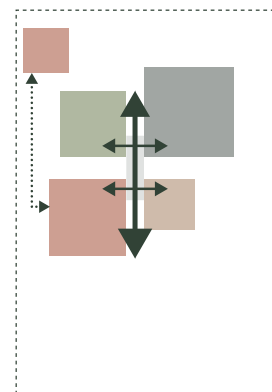
Principinė kiekvieno namo / departamento funkcinė organizacija yra paprasta. Centrinėje pastato dalyje, tamsiausioje zonoje numatomos pagalbinės patalpos, tualetai, laiptai ir kitos techninės erdvės. Pastato perimetru planuojamos funkcijos, kurioms reikalinga dienos šviesa, tokios kaip kabinetai, užsiėmimų ir edukacijos kambariai. Patalpos, kurioms svarbus

Keturi tūriai, bendras atriumas

Skirtingi departamentai apjungiami į vientisą kompleksą

Funkciniai ryšiai

- Seniūnija su garažu ir Biblioteka
- Visuomenės sveikatos biuras
- Pirminės sveikatos priežiūros centras
- Socialinių paslaugų centras

konfidencialumas ir ramybė, dėstomos atokesnėse pastato dalyse. Koridorių erdvės skaidomos pramatymo į lauką momentais, balkonėliais ir sėdėjimo nišomis, taip sukuriant įvairesnes ir jaukesnes pereinamąsias erdves.

Pirmuose aukštuose numatomos patalpos, skirtos konsultacijoms ir aktyvesniam lankytojų aptarnavimui, o antrame aukšte planuojamos administracija ir ramesniam darbui skirtos erdvės. Centrinėje neapšiltinto stogo dalyje, numatomos techninės patalpos.

Seniūnija ir Biblioteka

Arčiausiai gatvės esantis tūris talpina Seniūniją ir bibliotekos funkciją. Biblioteka skirta vietos bendruomenei, matoma iš toli, atviras fasadas kviečia užsukti. Joje taip pat talpinamas knygų fondas, skaitymo, bei edukacijų erdvės, darbo zonos langų nišose, vaikų žaidimų erdvė. Šalia bibliotekos numatyta salė, kuria dalinasi Seniūnija ir VSB.

Daugiafunkcė salė pritaikoma susirinkimams, mankštoms, paskaitoms ar šventėms; atveriamos sienos leidžia ją sujungti su kiemu šiltuoju sezonu. Bendruomenės kambarys, socialinių paslaugų ar seniūnijos patalpos išdėstomos taip, kad galėtų veikti ir nepriklausomai nuo medicinos zonos darbo laiko. Tai užtikrina ilgesnį pastato gyvavimo ciklą per dieną ir efektyvesnį erdvių naudojimą. Antrame aukšte projektuojamos Seniūnijos administracinės patalpos, Seniūno kabinetas ir kt.

VSB

Šalia esantis namas skirtas Visuomenės sveikatos biurui (VSB). Šis tūris eksterjere taip pat apjungiamas su lauko kino teatru ir amfiteatriniiais laiptais. Pirmame aukšte organizuojamos edukacinės patalpos, antrame aukšte kabinetai.

PSPC

Medicinos blokas projektuojamas kaip rami, aiškios struktūros zona. Šeimos gydytojų kabinetai, slaugos ir profilaktikos patalpos, motinos ir vaiko erdvės grupuojamos patogiu atstumu nuo registratūros ir laukimo zonos iki konsultacinių kabinetų. Užtikrinamas trumpas ir suprantamas paciento kelias, galimybė aiškiai atskirti švaresnes bei intensyvesnio aptarnavimo zonas. Šeimos kabinetai ir kiti su infekcinėmis ligomis galintys turėti kontaktą kabinetai projektuojami pirmame aukšte. Psichologinių, psichiatrinių ir kitų panašių konsultacinių paslaugų kabinetai kartu su administracija planuojami antrame aukšte.

SPC

Šis namas kartu su SPC planuojami kiek atokiau nuo pagrindinių viešųjų erdvių, jiems skirta daugiau privatumo, ramybės. PSPC sudaro keli skirtingi skyriai, jie sugrupuoti pagal funkciją: Pirmame aukšte planuojamas Vaikų dienos soc. priežiūros centras, arti greito patekimo į lauką, numatomi jiems atskiri san. mazgai pritaikyti ŽN ir rakinamų spintelių rūbinė. Taip pat pirmame aukšte planuojama ir Socialinių dirbtuvių skyrius, su kavine ir patekimu tiesiogiai į lauko kavinės terasą.

Antrame aukšte išsidėsto Administracija, Dienos socialinės globos įstaiga ir Socialinės priežiūros dienos centras suaugusiems asmenims su psichikos negalia. Antruose aukštuose planuojami švieslangiai, kurie suteikia lengvumo koridoriuose bei atsisėdimų nišose. Šio namo abu aukštai susijungia vidiniais atvirais laiptais, taip išlaikomas ryšys tarp skyrių.

Garažas ir stoginė

Penktasis tūris atskirtas nuo kitų ir suprojektuotas atokiau-garažas su stogine. Nors garažas

suprojektuotas kaip atskiras tūris, tačiau jis sudaro bendrą kompoziciją su kitais tūriais ir yra šalia Seniūnijos antrinio/darbinio įėjimo.

Lauko Kiemas

Kiemas tampa funkciniu jungiamuoju elementu. Jis veikia kaip laukimo erdvė, renginių vieta ir kasdienio susitikimo taškas. Srautai organizuojami taip, kad pėstieji ir dviratininkai judėtų per kiemą, o automobiliai liktų perimetre. Atskiras greitosios pagalbos privažiavimas leidžia užtikrinti operatyvumą netrikdant bendros aplinkos. Toje zonoje planuojamas ir tiekimo automobilių privažiavimas neužstoja kelio.

Kiemas organizuojamas kaip vientisa funkcinė erdvė apjungianti skirtingus scenarijus, kurie gali vykti ir vienu metu ir taip pat tos pačios erdvės gali būti panaudojamos skirtingiems scenarijams, kaip pvz lauko kino teatro su amfiteatru vietoje gali vykti miesto susirinkimas, vakaro kinas, kamerinis renginys, paskaita, koncertas, pristatymas, ar kasdienis šnekučiavimasis.

Kieme kuriamos įvairios jaukios erdvelės tarp augalų, atliepančios į skirtingus bendruomenės poreikius nuo mažų vaikų iki senjorų. Lankytojas turi galimybę pasirinkti sau tinkančią laisvalaikio leidimo temą.

Taigi pastato funkcionalumas pasireiškia ne tik racionalių patalpų išdėstymu, bet ir gebėjimu suderinti sveikatos priežiūrą su kasdieniu bendruomenės gyvenimu, sukuriant veikiančią, adaptabilią ir ilgalaikę struktūrą.

Priedanga

Priedanga projekte numatoma įrengti antžeminiame aukšte, integruojant ją tarp kitų funkciškai artimų patalpų. Vieta parenkama pastato vidinėje planinės struktūros dalyje (koridoriuje, pagalbinėse patalpose, šalia san mazgų), siekiant maksimaliai sumažinti išorinių veiksnių, sprogo bangos, nuolaužų ar stiklo šukių poveikį. Patalpos parenkamos atokiau nuo fasadinių sienų ir langų, naudojant tvirtesnes konstrukcijas bei užtikrinant patogų ir aiškų patekimą iš pagrindinių pastato komunikacinių erdvių.

Atitiktis darnaus vystymosi principams

Pastato atitikimas darnaus vystymosi principams grindžiamas integruotu požiūriu į aplinką, bendruomenę ir ilgalaikę ekonominę vertę. Projektas remiasi pasyviaisiais sprendimais. Pastato orientacija išnaudoja natūralią saulės šviesą ir šilumą, kompaktiški tūriai mažina šilumos nuostolius, o langų išdėstymas užtikrina natūralų vėdinimą. Žalieji plotai kieme gerina mikroklimatą, mažina perkaitimą vasarą ir sugeria lietaus vandenį. Numatomos lietaus vandens surinkimo ir infiltracijos priemonės.

Medžiagiškumo sprendimai orientuoti į ilgaamžiškumą ir mažą poveikį aplinkai. Pasirenkamos patvarios vietinės ar regioninės kilmės medžiagos, kurių eksploatacijos ciklas ilgas. Konstrukcinė sistema leidžia pastatą ateityje lengvai adaptuoti ar plėsti.

Socialinio tvarumo požiūriu pastatas kuria saugią ir universaliai prieinamą aplinką. Medicinos ir bendruomenės funkcijų integracija stiprina vietos socialinį audinį ir skatina kasdienes susitikimus. Kiemas tampa pusiau vieša erdve, kur natūraliai susitinka skirtingos kartos ir

bendruomenės grupės.

Ekonominis tvarumas užtikrinamas racionalia planine struktūra, daugiavercėmis erdvėmis ir kompaktiška pastato forma, leidžiančia efektyviai eksploatuoti pastatą ir mažinti energijos bei priežiūros sąnaudas.

Tvarumas

Projektas grindžiamas tvarumo principais, siekiant kurti sveiką, ilgaamžę ir ekonomišką aplinką. Pastatas projektuojamas mažo aukštingumo, todėl medinė konstrukcija tampa logišku ir racionalių pasirinkimu. Mediena ne tik mažina pastato anglies pėdsaką, bet ir padeda sukurti gerą vidaus mikroklimatą bei komfortiškas darbo ir buvimo sąlygas.

Fasadams naudojamos natūralios medžiagos – medžio lentos, kurios laikui bėgant natūraliai sensta ir darniai įsilieja į aplinką. Kietosioms dangoms siūloma kiek įmanoma didesne dalimi naudoti pernaudotas keramikos plytas, taip mažinant statybinių medžiagų atliekas ir suteikiant erdvėms papildomą taktilinę kokybę. Iš pernaudotų plytų taip pat gali būti formuojami mažosios architektūros elementai – suoliukai, žemi bortai ar kiti aplinkos elementai.

Pastate numatomas žalias stogas, kuris gerina mikroklimatą, padeda sulaikyti lietaus vandenį ir prisideda prie biologinės įvairovės. Ant stogo integruojamos saulės elektrinės, mažinančios pastato energijos poreikį. Vidaus erdvės projektuojamos taip, kad jose būtų kuo daugiau natūralios šviesos.

Interjero sprendiniuose taikomi biofilinio dizaino principai – į vidaus erdves integruojama augalija, kuri padeda kurti ryšį su gamta, gerina patalpų mikroklimatą ir teigiamai veikia žmonių savijautą.

Didelė sklypo dalis paliekama žalia, formuojant natūralų pavėsį vasaros metu ir kuriant komfortišką mikroklimatą. Parenkami vietiniai arba Lietuvos klimatui tinkami augalai. Lietaus vanduo surenkamas ir nukreipiamas į lietaus sodus bei infiltracinius baseinėlius, o dalis grindinių projektuojami vandeniui laidūs.

Kompaktiška pastato forma leidžia efektyviai naudoti energiją ir statybines medžiagas, užtikrinant ekonomišką ir racionalų pastato eksploatavimą.

Inovatyvumas

Pastato inovatyvumas tradicijose. Pasirenkama medienos konstrukcija, mažinanti poveikį aplinkai ir užtikrinanti gerą vidaus mikroklimatą. Siūlomas naujas tipologinis sprendimas, kuriame sujungiamos medicinos ir bendruomenės funkcijos, skatinančios kasdienius susitikimus ir socialinį ryšį.

Pastato struktūra kuriama lanksti ir lengvai adaptuojama ateityje. Projekte integruojami tvarūs sprendimai, parenkamos šiuolaikiškos inžinerinės sistemos, o kompaktiška planinė struktūra leidžia efektyviai eksploatuoti pastatą ir mažinti energijos sąnaudas.

TECHNINIŲ RODIKLIŲ LENTELE

Pavadinimas	Mato vnt.	Leistina (privaloma neviršyti) reikšmė	Siūlomas sprendinys (pildo konkurso dalyvis)
Sklypo plotas	m ²	7962	7962
Užstatymo intensyvumas	-	≤ 0,80	0,30
Užstatymo tankis	%	≤ 40%	23,15 %
Želdynų dalis	%	≥25% sklypo ploto	35%
Pastato I bendrasis plotas	m ²	≤2400 m ²	2398,20 m ²
Pastato II(garažas+stoginė)	m ²	≤160 (80+80)	160 m ²
Pastato I aukštingumas	m	≤12 m	10,50 m
Pastato I aukštų skaičius	vnt.	1-3	2
Priedanga	vnt.	1 (≥60% žmonių)	1
Automobilių stovėjimo vietos	vnt.	Pagal STR 2.06.04:2014, 5% skirta ŽN, ≥10% skirta EV su įkrovimu	60 vnt.
Dviračių stovai	vnt.	≥10-15	15 vnt.
Meninis akcentas	%	≥1% statybos sąmatinės vertės	1,5%
Energetinio naudingumo klasė	-	A++	A++
Akustinė klasė	-	≥C	C
Projektavimo darbų kaina	Eur	Apskaičiuota remiantis LR Aplinkos ministro patvirtintomis: "Statinių projektavimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijomis".	370.000